

Список використаних джерел

1. Будько О.В. Формування концептуальних основ звітності зі сталого розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С. 346-351.
2. Podolianchuk O.A. Accounting and information support of tax calculations. *The scientific heritage*. 2020. № 51. P. 44-54.
3. Рудницький В.С., Рудницька О.В. Характеристика структури і змісту звітності сталого розвитку підприємства. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 1. С. 416-424.
4. Сардарчук І.І. Обліково-інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2956/1/89.pdf>.

УДК 336.1

Бикова М.В., студентка; Глушко А.Д., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВИ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Питання забезпечення ефективності діяльності завжди було актуальним з огляду на те, що лише ефективно працююче підприємство може нарощувати вартість. Нестабільні умови функціонування підприємств, спричинені, спочатку, пандемією COVID-19 та воєнним станом в Україні на сьогоднішній день створюють нові проблеми щодо забезпечення ефективності їх діяльності. Тому проблематика оцінювання ефективності діяльності як основа інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової стабільності суб'єкта господарювання є безперечно актуальною.

Операційна діяльність – це основна діяльність, яка забезпечує значну частку доходу підприємства та стосується операцій, що пов'язані з виробництвом та збутом продукції, виконанням робіт, наданням послуг [1]. Обсяг грошових потоків, що утворився в результаті операційної діяльності має найрегулярніший характер і являє собою головний показник достатності грошових коштів для погашення своїх зобов'язань, виплату дивідендів та підтримання ефективності підприємства [2].

Ефективність операційної діяльності – це максимальна вигода, яка досягається при відношенні величини отриманого результату до затраченої кількості матеріальних ресурсів, що забезпечили цей результат. Аналіз наукових підходів до порядку проведення оцінювання ефективності операційної діяльності дозволив виокремити наступні етапи (рис. 1).

Перший етап оцінювання ефективності операційної діяльності передбачає аналіз доходів та витрат операційної діяльності підприємства з використанням такого методичного інструментарію як: горизонтальний (трендовий) аналіз (полягає у порівнянні кожної позиції звітності з аналогічною позицією попереднього періоду), вертикальний (структурний) аналіз (визначає структуру фінансових показників з виявом впливу кожної позиції звітності на результат у цілому), порівняльний (просторовий) аналіз (ґрунтується на порівнянні значень окремих груп аналогічних фінансових показників між собою).

На другому етапі оцінювання ефективності операційної діяльності відбувається розрахунок показників рентабельності операційної діяльності, зокрема таких як: рентабельність активів, рентабельність основних виробничих фондів, рентабельність продукції, рентабельність продажу, чиста рентабельність витрат, рентабельність операційних витрат, рентабельність іншої операційної діяльності та валова рентабельність. Зазначені показники дозволяють визначити рівень результативності операційної діяльності [3, 4].

Рис. 1. Етапи оцінювання операційної діяльності підприємства

Третій етап передбачає здійснення факторного аналізу валового прибутку: досліджується вплив на зміну валового прибутку таких факторів, як ціна продукції, обсяг виробництва, структура продукції, рівень та структура витрат. На четвертому етапі доцільно провести CVP-аналіз, на основі якого здійснюється обґрунтування обсягів виробництва та цінової політики суб'єкта господарювання.

Перелічені методи оцінювання ефективності операційної діяльності можна доповнювати інструментарієм SWOT-аналізу, PEST-аналізу, кореляційно-регресійного аналізу, XYZ-методу, ABC-методу, нормативного методу, діаграми Парето, методу оцінки ефективності бізнес-процесів, методу KPI тощо [5].

Дотримання порядку проведення аналізу ефективності операційної діяльності дозволить забезпечити точність і достовірність результатів, а також максимальну ефективність управлінських рішень, які будуть прийматися на їх основі.

Отже, ефективність операційної діяльності є необхідною передумовою розвитку підприємства та нарощення його вартості в довгостроковій перспективі [6].

В ринкових умовах господарювання підвищується роль оцінки системи управління з точки зору ефективності та результативності [7], а фінансові результати є основою для розрахунку ресурсного потенціалу [8]. Враховуючи нестабільність бізнес-середовища, виникнення нових загроз для функціонування необхідність систематичного моніторингу ефективності операційної діяльності є обов'язковою умовою забезпечення фінансової стабільності кожного суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Никифорчин М.Д. Суть та основні поняття операційної ефективності в діяльності підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2013. Вип. 3. С. 88–92. URL : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_03/22.pdf.
2. Пенська І. О. Організація планування операційної діяльності на підприємствах. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2021. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/102.pdf.

3. Дмитренко А. І. Діагностика прибутковості підприємства за нормативною бухгалтерською звітністю Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія : Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2018. № 2. С. 26-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvifnunge_2018_2_5.

4. Правдюк Н. Л. Рентабельність операційної діяльності: обліково-аналітичний аспект. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 12. С. 124-141. URL : <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/wk6jACGvCJYhzt4qjw76.pdf>.

5. Швець Ю.О. Теоретико-прикладні засади оцінки ефективності операційної діяльності підприємств машинобудування та способи її покращення. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського: науковий журнал. Серія: Економіка і управління*. Т 30 (69), №6, Ч.1. С. 76-81.

6. Архіпов Н. М. Види ефективності операційної діяльності підприємства торгівлі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 18(1). С. 21-26. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_18%281%29__6

7. Карпенко Є.А., Івченко Є.І. Формування системи показників оцінки ефективності діяльності підприємств роздрібною торгівлі: процесний підхід. *Культура народів Причорномор'я: науковий журнал*. Симферополь: ТНУ ім. Вернадського, 2011. № 215. С. 58-62.

8. Dmytrenko A., Furmanchuk O. Ways to Improve the Methodology of Analysis of the Financial Condition of the Enterprise. *Економіка і регіон*. 2021. № 1 (80). С. 100-105.

УДК 336.025

Білько С.С., аспірант

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ КІБЕРАТАК

Стрімкий розвиток процесів цифровізації став джерелом не лише нових можливостей, але й ризиків та загроз, в першу чергу інформаційній безпеці національній економіці. Поряд з традиційними загрозами, таким як промислове шпигунство, навмисне і ненавмисне розголошення конфіденційної інформації та комерційної таємниці працівниками, недобросовісні дії конкурентів, включаючи шкоду діловій репутації, втручання сторонніх осіб в інформаційні системи і мережі, порушення цілісності баз даних тощо [1], створюється ряд додаткових загроз інформаційним ресурсам і технологіям в економіці, методи діагностики і протидії яким поки що відпрацьовані не в повній мірі. В першу чергу, це загрози, які пов'язані з кібератаками, розкриттям персональних даних, впливом шпигунських програм і вірусів, фішингом, загрозами, пов'язаними з оновленням комп'ютерних програм тощо. Це актуалізує питання забезпечення інформаційної безпеки національної економіки.

Слід відмітити, що згідно з Національним індексом кібербезпеки (NCI), який вимірює готовність країн до запобігання кіберзагрозам та управління кіберінцидентами, Україна на кінець 2021 року піднялася на 24 місце серед 160 країн та поліпшила свою позицію на 4 пункти у порівнянні з 2019 роком. За можливостями кіберзахисту національного інформаційного простору Україна наближається до Швейцарії (23 місце) та Великобританії (22 місце). Водночас згідно з Глобальним індексом кібербезпеки (GCI) Україна посідає 78 місце, а за рівнем розвитку інформаційних технологій – 79 місце (рис. 1). Представлена інфографіка підтверджує наявність потенційних можливостей підвищення рівня інформаційної безпеки національної економіки.